

Vergaderjaar 1993–1994

23 537

Wijziging van de Kieswet ter uitvoering van richtlijn nr. 93/... van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 6 december 1993, tot vaststelling van de wijze van uitoefening in de Lid-Staat van verblijf van het actieve en passieve kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europese Parlement

Nr. 7

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 17 december 1993

Op 16 december jl. is in de vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken overleg gevoerd over het voorstel van wet tot wijziging van de Kieswet in verband met de richtlijn kiesrecht Europees Parlement (23 537, nr. 6). Tijdens dit overleg is door de woordvoerder van de VVD-fractie, de heer Wiebenga, kenbaar gemaakt dat hij overweegt een amendement in te dienen. Ik heb toegezegd het «concept-amendement» in overweging te nemen en het resultaat van mijn overwegingen aan u mee te delen. Deze brief strekt daartoe.

Ingevolge het wetsvoorstel krijgen alle kiesgerechtigde EG-onderdanen die in Nederland wonen zo spoedig mogelijk na de dag van kandidaatstelling een formulier, waarop zij dienen aan te geven of zij in hun land van herkomst of in Nederland aan de verkiezingen willen deelnemen. Dit formulier dient uiterlijk binnen drie weken voor de dag van de stemming te worden teruggezonden aan burgemeester en wethouders. De namen van diegenen die op hun formulier hebben aangegeven dat zij in hun lid-staat van herkomst aan de verkiezingen voor het Europees Parlement willen deelnemen, dienen in het uittreksel uit het kiezersregister te worden doorgehaald.

De strekking van het eventueel in te dienen amendement zou zijn dat in het kiezersregister niet alleen de namen van diegenen die op hun formulier hebben aangegeven dat zij in hun land van herkomst aan de verkiezingen willen deelnemen, moeten worden doorgehaald, maar ook de namen van diegenen die hun formulier niet hebben teruggezonden.

Ik heb zeer serieus overwogen of het «concept-amendement» door de regering zou moeten worden overgenomen. Het doel van het «concept-amendement» – het zo veel mogelijk voorkomen van de mogelijkheid van het uitbrengen van dubbele stemmen – onderschrijf ik immers volledig. Inderdaad is de huidige regeling op dit punt in administratief opzicht niet geheel waterdicht.

Ik ben echter tot de conclusie gekomen dat het concept-amendement niet moet worden overgenomen en zal – mocht het zo ver komen – een

ingediend amendement van bovenbeschreven strekking dan ook ontraden. De redenen hiervoor zijn de volgende.

Aan de door de heer Wiebenga gesuggereerde regeling zitten twee belangrijke nadelen. In de eerste plaats leidt een dergelijke regeling ertoe dat EG-onderdanen die om welke reden dan ook hun formulier niet hebben ingestuurd, pas in het stembureau tot de ontdekking kunnen komen dat zij niet aan de verkiezingen kunnen deelnemen. Indien zij bij voorbeeld zijn vergeten hun formulier terug te sturen (of erger: indien hun formulier niet juist is bezorgd), is de kans groot dat zij wel een oproepingskaart zullen ontvangen (zie ook hierna). Op grond van de ontvangst van de oproepingskaart zullen zij in de veronderstelling verkeren dat zij gerechtigd zijn aan de verkiezingen deel te nemen. Op het stembureau zullen dan vervolgens discussies ontstaan waarom zij niet aan de verkiezingen kunnen deelnemen. Kiezers die te goeder trouw zijn en niet de opzet hadden zowel in Nederland als in hun land van herkomst aan de verkiezingen deel te nemen – en ik ga er nog steeds van uit dat het merendeel van deze kiezers te goeder trouw is – kunnen dan in veel gevallen in het geheel niet aan de verkiezingen voor het Europees Parlement deelnemen, omdat zij zich niet in hun land van herkomst hebben laten registreren als kiezer.

Een deel van het hier geschetste probleem zou theoretisch gezien te ondervangen zijn door slechts die EG-onderdanen een oproepingskaart te sturen die een formulier hebben teruggestuurd waarop zij hebben aangegeven dat zij in Nederland aan de verkiezingen willen deelnemen. In de praktijk is deze oplossing echter buitengewoon moeilijk uitvoerbaar. Gemeenten besteden het printen en verzenden van de oproepingskaarten vaak uit aan speciale bedrijven. Deze bedrijven hebben slechts een beperkte verwerkingscapaciteit en voeren gedurende de vier weken die daarvoor thans beschikbaar zijn de werkzaamheden eerst voor de ene gemeente, en vervolgens voor de andere gemeente uit. Een verplichting om alleen aan de bovengenoemde groep EG-onderdanen een oproepingskaart te verzenden, zou er dan ook toe leiden dat de oproepingskaarten van de andere EG-onderdanen in veel gevallen handmatig uit alle te verzenden oproepingskaarten zouden moeten worden verwijderd. Dit nu is praktisch gezien welhaast ondoenlijk.

Een ander belangrijk nadeel van de door de heer Wiebenga gesuggereerde regeling is dat gemeenten met veel EG-onderdanen veel extra werk zullen moeten verrichten om na het verstrijken van de inzendingstermijn voor het formulier ook de namen van de personen die hun formulier niet hebben teruggestuurd door te halen in de al gereed gemaakte uittreksels van het kiezersregister. Deze werkzaamheden moeten handmatig worden verricht, in een periode waarin toch al veel extra werkzaamheden in verband met de verkiezingen moeten worden gedaan. Ter illustratie vermeld ik dat bij voorbeeld in de gemeente Den Haag ongeveer 8500 EG-onderdanen wonen.

Verder meld ik u dat het probleem waarvoor de heer Wiebenga een oplossing wil vinden, zich alleen in 1994 zal kunnen voordoen. Bij de verkiezingen na 1994 zal Nederland immers geen gebruik meer kunnen maken van de overgangsbepaling van de richtlijn en dus een stelsel van registratie van kiezers op verzoek dienen te hanteren.

Tot slot wijs ik erop dat met het opvolgen van de suggestie van de heer Wiebenga complicaties in het verkiezingsproces worden ingevoerd ter voorkoming van het nog al theoretische geval dat een EG-onderdaan die in Nederland woont erop uit is om zowel in Nederland als in zijn land van herkomst aan de verkiezingen deel te nemen. Bovendien zou ook met het opvolgen van de suggestie van de heer Wiebenga het systeem niet geheel waterdicht zijn, omdat personen met een dubbele EG-nationaliteit, als zij dit zouden willen, ook dubbel kunnen stemmen.

Op grond van het bovenstaande heb ik dan ook gemeend het concept-amendement van de heer Wiebenga niet te moeten overnemen.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken,
D. IJ. W. de Graaff-Nauta